

Neuvoston kokous 3/2016

Aika: 12.10.2016 klo 10–16

Paikka: Helsingin yliopiston pääkirjasto, kokoushuone 7062, Fabianinkatu 30

Osallistujat:

Minna Abrahamsson-Sipponen, Oulun yliopiston kirjasto
Tua Hindersson-Söderholm, Svenska handelshögskolans bibliotek
Kristiina Hormia-Poutanen, Kansalliskirjasto
Tiina Järvinen, Maanpuolustuskorkeakoulun kirjasto
Irmeli Koskimies, Taideyliopiston kirjasto
Anne Lehto, Tritonia
Riitta Lähdemäki, Tampereen teknillisen yliopiston kirjasto
Ari Muhonen, Jyväskylän yliopiston kirjasto
Minna Niemi-Grundström, Tampereen yliopiston kirjasto
Ulla Nygrén, Turun yliopiston kirjasto
Ulla Ohvo, Lappeenrannan tiedekirjasto
Susanna Parikka, Lapin korkeakoulukirjasto
Matti Raatikainen, Aalto-yliopiston kirjasto
Jarmo Saarti, Itä-Suomen yliopiston kirjasto
Pia Södergård, Åbo Akademis bibliotek
Kimmo Tuominen, Helsingin yliopiston kirjasto (puheenjohtaja)
~~Pentti Vattulainen~~, Varastokirjasto
Jussi Piipponen (sihteeri)

Asiantuntijat:

Terhi Sandgren, Helsingin yliopiston kirjasto (kohta 4)
Arja Tuuliniemi, FinELib (kohta 5)

1. Kokouksen avaus ja järjestäytyminen

Valittiin pöytäkirjantarkastajiksi ja ääntenlaskijoiksi Ulla Ohvo ja Ulla Nygrén.

2. Esityslistan hyväksyminen

Päätettiin, että siirretään kohdasta 7 kirjastojärjestelmän hankintaan liittyvät nimitykset päätettäväksi kohdan 10 yhteydessä.

Hyväksyttiin esityslista.

3. Edellisen kokouksen muistio

Tarkastettu muistio löytyy verkosta osoitteesta
<http://www.yliopistokirjastot.fi/toiminta/kokoukset>.

Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.

4. Helsingin yliopiston kirjaston kuulumisia

Kirjastonhoitaja Terhi Sandgren esitteli Helsingin yliopiston kirjastossa tehtävää asiakkuuksien hallintaa (liite 1).

Asiakkuuksien hallintaa on kehitetty kirjastossa aktiivisesti viime vuosina, ja asia on nostettu esille myös kirjaston valmisteilla olevassa toimeenpanosuunnitelmassa vuosille 2017–20.

Kirjaston palautejärjestelmä ja asiakkuuksien hallinta ovat hyvin kiinteässä suhteessa keskenään. Kirjastossa kerätään asiakaspalautetta muun muassa ovensuukyselyillä, verkkokyselyillä, suoran asiakaspalautteen avulla, asiakkaiden toiminnan analysoinnin myötä sekä tapaamisissa eri käyttäjäryhmien kanssa. Kampusten neuvottelukunnat ovat resursseja vaativa mutta myös antoisa tapa kerätä tietoa ja palautetta. Strategisesti tärkeitä ryhmiä ovat myös opintoasiainpäälliköt ja tiedeasiantuntijat.

Asiakkuuksien hallinta kytkeytyy myös yliopiston Iso pyörä -hankkeeseen, jonka tavoitteena on muodostaa aiempaa pienempi määrä kandidaatin- ja maisterintutkintoon tähtääviä opinto-ohjelmia. Opinto-ohjelmien johtoryhmien kanssa kirjasto on aktiivisesti keskusteluyhteydessä.

Systemaattisuus ja dokumentointi ovat asiakkuuksien hallinnan ytimessä, ja ne mahdollistavat tehokkaan raportoinnin. Kirjaston johtoryhmä saa kuukausittain yhteenvedon asiaan liittyvistä teemoista. Myös muu henkilöstö saa tietoa aiheesta.

Tällä hetkellä ajankohtaista on kirjaston palveluista viestiminen yliopiston asiakasryhmille. Kullakin asiakasryhmällä on oma yhteyshenkilönsä kirjastossa, ja on tehty suunnitelma yhteydenpidon tavoista. Ajankohtaisena tavoitteena on myös tiedon analysoinnin ja raportoinnin kehittäminen.

Esimerkkejä asiakkuuksien hallinnassa ja asiakaspalautteen yhteydessä käytettävistä välineistä ovat kirjaston käyttötilastojen Libstat-tietokanta ja Libguides-tikettijärjestelmä.

5. Aineistoneuvotteluiden ajankohtainen tilanne

Keskusteltiin ajankohtaisesta tilanteesta.

6. Open Science Policy Platformin toiminnan esittely

Kristiina Hormia-Poutanen kertoi Open Science Policy Platformin (OSPP) toiminnasta (liitteet 4 ja 5).

Euroopan komissio on perustanut OSPP:n edistämään avointa tiedettä Euroopassa. Sidosryhmät ovat nimenneet OSPP:iin edustajia. Kristiina Hormia-Poutanen toimii kirjastojen edustajana.

OSPP edistää Euroopan komission avoimen tieteen agendaa, ja kunnianhimoisena tavoitteena on tehdä avoimesta tieteestä valtavirtaa. Komissio odottaa ryhmän olevan itseohjautuva.

OSPP:ssa toimii työryhmiä, joiden on määrä tuottaa syötettä OSPP:lle. Kristiina Hormia-Poutanen koordinoi avointa saatavuutta käsittelevää työryhmää. Tähän mennessä keskustelussa on noussut esille muun muassa avoimuuden arviointimallin luominen tutkimusorganisaatioille ja avoimen julkaisemisen prosessien työnjaon suunnitteleminen.

Kristiina Hormia-Poutaselle voi esittää toiveita ja ideoita ryhmän toimintaan liittyen.

7. SYNin edustajat FinELibin ohjausryhmässä ja tiedonhallinnan ohjausryhmässä

Nimettiin kaudelle 2017–2020 FinELibin ohjausryhmään Minna Niemi-Grundström ja Pia Södergård. Minna Niemi-Grundströmin varaedustajaksi nimettiin Ulla Nygrén ja Pia Södergårdin varaedustajaksi nimettiin Kimmo Tuominen.

Nimettiin kaudelle 2017–2020 tiedonhallinnan ohjausryhmään SYNin edustajaksi Ari Muhonen ja varaedustajaksi Jarmo Saarti.

8. Erikoislääkärikoulutuksen aineistojen hankinta

Tietoaineistoverkoston piirissä on keskusteltu erikoislääkärikoulutuksen aineistojen hankintaan liittyvistä kysymyksistä.

Pia Södergård kertoi, että asiaan liittyvä selvitystyö on kesken. On joka tapauksessa huomattu, että aineistot ovat kalliita ja että kustannustietoisuus on vähäistä. On keskusteltu siitä, miten asiassa voitaisiin tehdä yhteistyötä kirjastojen, laitosten ja tiedekuntien kesken.

Keskustelussa todettiin, että erikoislääkärikoulutuksessa on yli 50 erikoisalaa. Yksi asiaan liittyvä kysymys on, onko aineistolla muuta käyttöä kuin erikoislääkärikoulutukseen liittyvä käyttö.

Petra Wickholm ja Anna-Liisa Kuusela koordinoivat koulutusta Helsingin yliopistosta käsin. He ovat sopivia yhteistyötahoja, kun asiasta ryhdytään keskustelemaan.

Päätettiin, että tietoaineistoverkosto valmistelee asiaan liittyvää taustapaperia, jota käsitellään SYNin työvaliokunnassa.

9. Puheenjohtajan valinnan valmistelu

Käynnistettiin keskustelu tulevan puheenjohtajan valinnasta ja sen menettelytavoista (liite 8). Uusi puheenjohtaja ja työvaliokunnan jäsenet valitaan kokouksessa 4/2016. Pia Södergårdin kausi työvaliokunnassa jatkuu vielä vuoden 2017. Muiden työvaliokunnan jäsenten kausi on päättymässä vuoden 2016 lopussa.

Päätettiin, että muodostetaan työryhmä, jonka tehtävänä on esittää keskuudestaan SYNin puheenjohtajaa kokouksessa 4/2016. Työryhmään kuuluvat seuraavat jäsenet: Tua Hindersson-Söderholm (kokoonkutsuja), Ulla Ohvo, Tiina Järvinen, Irmeli Koskimies, Anne Lehto, Ulla Nygrén ja Pia Södergård.

10. Kirjastojen taustajärjestelmän hankinnan valmistelu

Matti Raatikaisen vetämä työryhmä on laatinut kirjastojärjestelmän vaatimusmäärittelyn 22.1. pidetyn kirjastonjohtajien kokouksen linjausten mukaisesti. SYNin sähköpostikokouksessa kesäkuussa päätettiin, että työvaliokunta katselmoi vaatimusmäärittelyn. Työvaliokunta käsitteli ja hyväksyi dokumentin 22.6. pidetyssä kokouksessaan (liite 9).

Kirjastojen järjestelmähankinnan valmistelun aloituskokous pidettiin 20.6. Kokouksessa päätettiin perustaa hankintasopimusta valmisteleva työryhmä. Työvaliokunta valitsi SYNin edustajiksi työryhmään Kimmo Tuomisen ja Ulla Nygrénin.

Kirjastojen järjestelmähankinnan valmistelun toinen kokous on pidetty 20.9.

Sopimusluonnos yhteisestä hankinnasta on ollut lausuntokierroksella. Lausuntokierroksen pohjalta muokattu sopimus on lähetetty työryhmän käsiteltäväksi.

Keskusteltiin mahdollisuudesta osallistua hallituksen kärkihankkeisiin liittyvään yliopistoille suunnattuun rahoitushakuun. Mahdollisella rahoituksella voitaisiin kattaa uuteen kirjastojärjestelmään siirtymisen kustannuksia. Päätettiin, että hakuun osallistumista ryhdytään valmistelemaan. Matti Raatikainen valmistelee hakemusta ja on yhteydessä asian tiimoilta Kati Kettuseen (HY) ja Minna-Liisa-Kiviseen.

Keskusteltiin kirjastojen taustajärjestelmän hankinnan projektiryhmästä ja ohjausryhmästä sekä projektipäällikön roolista. Kristiina Hormia-Poutanen kertoi, että Minna-Liisa Kivisellä on tarvittaessa mahdollisuus toimia projektipäällikkönä 50 prosentin työpanoksella. Todettiin, että projektipäällikön tehtävät ovat vaativat ja 50 prosentin työpanoksella toimiva projektipäällikkö tulee tarvitsemaan runsaasti tukea projektiryhmältä. Projektiryhmässä toimivilla tuleekin olla mahdollisuus panostaa ryhmän työhön.

Päätettiin valita SYNin edustajiksi kirjastojen taustajärjestelmän hankinnan projektiryhmään Eero Koivula (TTY) ja Nicola Nykopp (HY). Valittiin kirjastojen taustajärjestelmän hankinnan ohjausryhmään Kimmo Tuominen ja Tua Hindersson-Söderholm.

Päätettiin, että työvaliokunta pohtii, olisiko SYNissä syytä muodostaa työryhmä hankintaprojektin tueksi.

11. Ilmoitusasiat

- SKS:n ja Helsingin yliopiston kirjaston järjestämä Books, Libraries and Open Access -seminaari pidettiin 29.8. SKS:ssä. Suomenkielisten monografioiden avointa saatavuutta edistävään Aleksandria-konsortioon (<http://www.finlit.fi/fi/kirjastokonsortio-aleksandria-suomalainen-tiedekirjallisuus-avoimeksi-verkkoon>) liittymisestä voi tiedustella Niklas Alénilta SKS:sta. Liittyminen konsortioon on mahdollista lokakuun loppuun saakka. Jotta konsortio toteutuisi, osallistuvia organisaatioita tarvitaan vielä joitakin lisää.
- Kirjastonjohtajien neuvottelupäivät 2016 pidetään Helsingissä 13.–14.10 (<https://kinehelsinki2016.wordpress.com/>). SYNistä on useita osallistujia tapahtumassa.
- SYN on vastannut ATT-hankkeen vaikuttavuuden arviointiin liittyvään kyselyyn (liite 10).
- SYN on antanut lausunnon esityksestä uudeksi kirjastolaiksi (liite 11).
- SYN on antanut yhdessä STKS:n, Kirjastoseuran ja AMKIT-konsortion kanssa eduskunnan sivistysvaliokunnalle lausunnon esityksestä lainauskorvauksen laajentamisesta niin, että korvausta saisi myös korkeakoulukirjastoissa tapahtuvasta lainaamisesta (liite 12).
- SYN on vastannut FinELib-konsortion Strategia toiminnaksi -projektin kyselyyn konsortion toiminnan kehittämistä (liite 13). Työvaliokunta on valinnut Ulla Nygrénin ja Riitta Lähdemäen SYNin edustajiksi esittelemään SYNin näkemyksiä konsortion toiminnan kehittämistä 2.11. pidettävässä seminaarissa.

12. Muut asiat

- Kirjastotoiminnan vaikuttavuuden arviointiryhmässä on keskusteltu kansallisen kirjastojen loppukäyttäjäkyselyn tarpeesta. Yliopistokirjastoilta on kerätty näkemyksiä asiasta (liite 14), jotka

on annettu vaikuttavuuden arviointiryhmän käyttöön. Osa kirjastoista kannattaa kansallisen kyselyn järjestämistä edelleen, osa kirjastoista on siirtymässä käyttämään kansainvälistä LibQual-kyselyä. Todettiin, että Kansalliskirjastolla ei ole resursseja tehdä kansallista kyselyä. Huomautettiin, että LibQual-kyselyyn voi mennä mukaan myös konsortiona ja ammattikorkeakoulukirjastot saattaisivat olla kiinnostuneita lähtemään mukaan. Jarmo Saarti kertoi, että hän voi viedä keskustelua eteenpäin vaikuttavuuden arviointiryhmässä. Päätettiin, että loppukäyttäjäkysely otetaan uudelleen esille kokouksessa 4/2016, jolloin Ulla Nygrén esittelee LibQualia. Ulla Nygrén selvittää myös LibQualin konsortiomaksua.

- Arkistolaitos on antanut 12.10. päätöksen, jossa pysyvään säilytykseen määrättyjen opinnäytteiden säilyttäminen sallitaan digitaalisessa muodossa SYNin tekemän aloitteen mukaisesti.

- Jarmo Saarti kertoi, että kirjastojen vaikuttavuuden arviointia käsittelevää seminaaria valmistellaan yhteistyössä eri kirjastosektoreiden kesken.

- Kokous 3/2016 oli mahdollisesti Irmeli Koskimiehen viimeinen neuvoston kokous ennen eläkkeelle jäämistä. Kiitettiin Irmeli Koskimiestä yhteistyöstä ja onniteltiin hienosta kirjastourasta.

13. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.50.

Liitteet

- 1 Asiakkuuksien hallinta Helsingin yliopiston kirjastossa
- 2 Big deal -neuvottelut
- 3 Science-lehden hintavertailu 2016–2017
- 4 Open Science Policy Platform 2016-2018
- 5 Euroopan komission taustamuistio avoimesta tieteestä
- 6 FinELibin ohjausryhmän säännöt
- 7 Tiedonhallinnan ohjausryhmän säännöt
- 8 SYNin puheenjohtajat
- 9 Kirjastojärjestelmän vaatimusmäärittely
- 10 SYNin vastaus ATT-hankkeen vaikuttavuuden arviointiin liittyvään kyselyyn
- 11 SYNin lausunto esitysluonnoksesta uudeksi kirjastolaiksi
- 12 SYNin, STKS:n, Kirjastoseuran ja AMKIT-konsortion lausunto lainauskorvauksen laajentamisesta
- 13 SYNin kommentit FinELib konsortion kehittämisestä
- 14 Yliopistokirjastojen näkemyksiä kansallisesta käyttäjäkyselystä